

УДК 615.218.2, 615.035.1

МАРКЕТИНГОВИЙ ОГЛЯД ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ АНТИГІСТАМІННИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Костюк І.А.¹, Шолойко Н.В.¹, Сятиня В.А.²

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

²Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна

У статті наведені результати маркетингового аналізу національного фармацевтичного ринку антигістамінних лікарських засобів. Дослідження цього сектору фармацевтичного ринку проводилися за такими напрямками як: асортимент діючих речовин та лікарських форм, структура ринку країни-імпортерів та вітчизняних компаній-виробників антигістамінних лікарських засобів, застосування у період вагітності та лактації, а також використання у педіатричній практиці.

Ключові слова: антигістамінні лікарські засоби, аналіз ринку, країни-виробники, лікарські форми, міжнародні непатентовані назви, фармакотерапевтичні групи.

Вступ. Складна екологічна ситуація, зміни на рівні генетики, спосіб харчування сучасного суспільства, неконтрольована доступність до лікарських засобів (ЛЗ) є причиною виникнення алергічних реакцій. В Україні, на жаль, реальної статистики епідеміології алергічних захворювань на сьогодні немає, однак дані літератури засвідчують, що близько 20-30% населення мають дані види нозологій, а рівень дитячої захворюваності сягає 10%.

Антигістамінні ЛЗ широко застосовуються для лікування багатьох хвороб та включені до протоколів діагностики й лікування анафілактичного шоку, алергічного риніту, алергічного кон'юнктивіту, atopічного дерматиту та кропив'янки.

Аналіз останніх публікацій показав, що вже досліджено різні сегменти фармацевтичного ринку України, наприклад ЛЗ для лікування захворювань нервової системи [11], глаукоми [9], кашлю [1], ЛЗ при хронічній венозній недостатності [6], гепатопротектори [3, 13], простатопротектори [8], гомеопатичні ЛЗ для лікування алергічних захворювань [4], ЛЗ рослинного походження [5], протівірусні ЛЗ [14], офтальмологічні ЛЗ [7], стоматологічні ЛЗ [10]. Аналіз ринку антигістамінних ЛЗ проводився у 2013 році [2], тому актуальним є дослідження сучасного вітчизняного ринку цієї групи препаратів з урахуванням.

Мета. У зв'язку з вищесказаним метою роботи був комплексний аналіз національного фармацевтичного ринку антигістамінних ЛЗ, виділяючи такі категорії асортименту як лікарські форми, країни-виробники, фармакотерапевтичні групи, міжнародні непатентовані назви, застосування у педіатричній практиці.

Матеріали та методи дослідження. Аналіз зареєстрованих в Україні антигістамінних ЛЗ проводився з використанням інформаційної бази зареєстрованих ЛЗ, представленої на офіційному сайті ДУ «Державний експертний центр» Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України, інструкцій для медичного застосування анти-

гістамінних ЛЗ, Протоколів діагностики та лікування алергічних хвороб у дітей [11, 14, 15].

Результати дослідження та їх обговорення

У результаті проведеного дослідження до вибірки увійшло 113 антигістамінних ЛЗ. Аналіз вітчизняного ринку показав, що ця група ЛЗ представлена 13 лікарськими формами. На рис. 1 наведені дані щодо лікарських форм проаналізованої групи ЛЗ, що зареєстровані в Україні.

За даними на Рис. 1 84% лікарських форм антигістамінних ЛЗ призначено для ентерального введення в організм (найбільш представлені: таблетки (59,3%) та сиропи (15,8%)), 6,2% – для парентерального введення, 3,6% – для нашкольного та 6,2% – для інтраназального та кон'юнктивального).

За даними Державного реєстру лікарських засобів 113 ЛЗ містять у своєму складі 24 активних фармацевтичних інгредієнтів. Проведені дослідження щодо вивчення розподілу діючих речовин антигістамінних ЛЗ на ринку України показав, що найбільш представленим активним фармацевтичним інгредієнтом в даній групі ЛЗ є лоратадин (21 ЛЗ). Друге місце за частотою використання посідає цетиризин (14 ЛЗ), а третє поділяють дезлоратадин (11 ЛЗ) та левоцетиризин (11 ЛЗ) у відповідності до всіх зареєстрованих антигістамінних ЛЗ на вітчизняному фармацевтичному ринку (Рис. 2).

Згідно з уніфікованою анатомо-терапевтичною та хімічною класифікаційною системою АТС (Anatomical Therapeutic Chemical) аналізована група ЛЗ представлена в шести категоріях. Основна група з них – «Антигістамінні засоби для системного застосування», до якої увійшло 90 ЛЗ (Табл. 1).

Також було досліджено антигістамінні ЛЗ за країнами-виробниками та визначення долі їх імпортного виробництва. Проведений аналіз свідчить, що антигістамінні ЛЗ представлені 57 фірмами-виробниками: 65,5% ЛЗ іноземного виробництва з 18 країн-виробників,

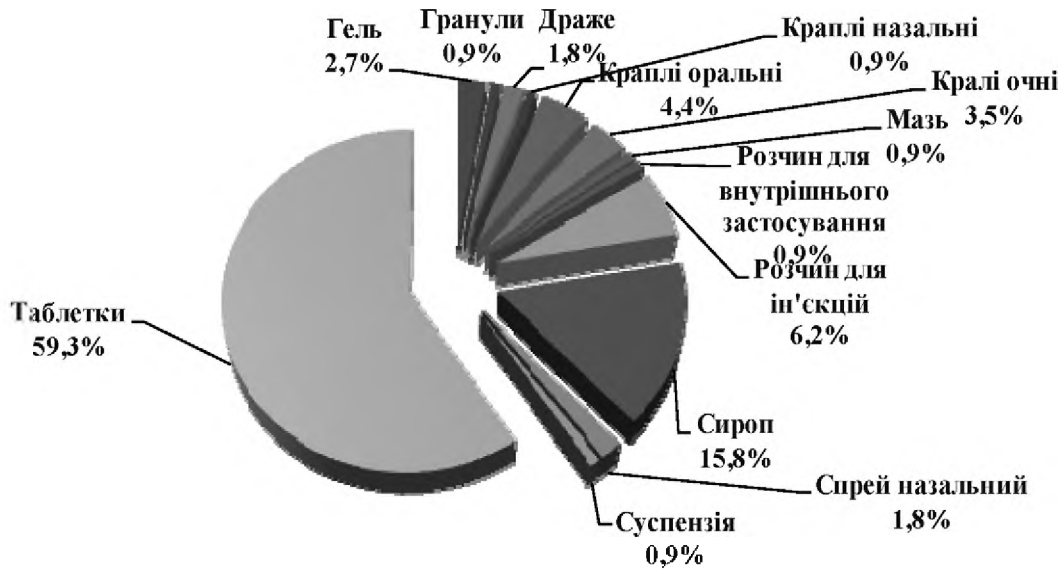

Рис.1. Асортимент антигістамінних ЛЗ за лікарськими формами, що представлені на фармацевтичному ринку України

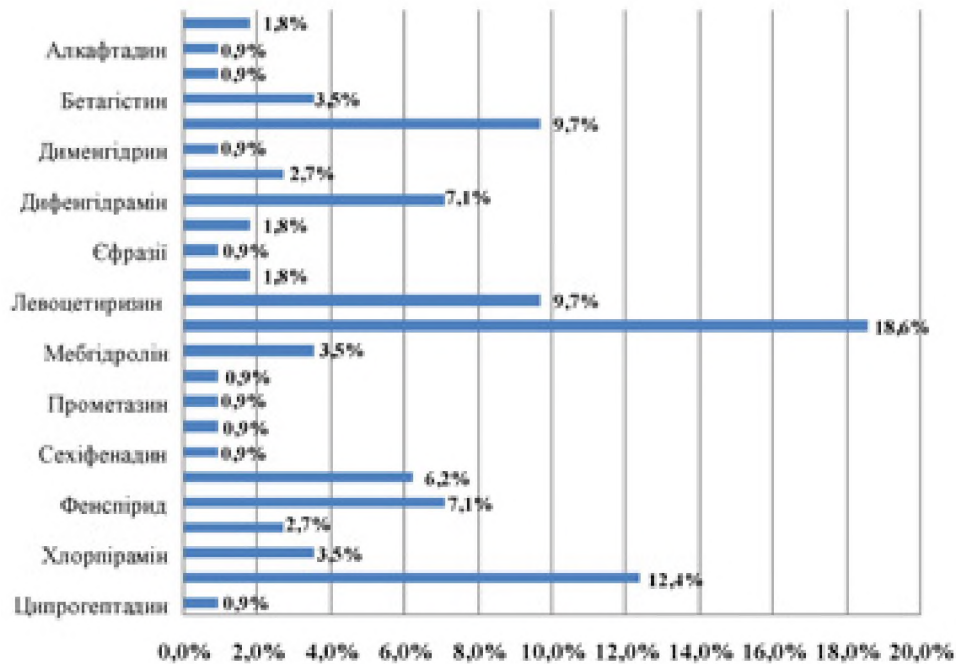

Рис. 2. Асортимент діючих речовин, що містяться в антигістамінних ЛЗ національного фармацевтичного ринку

Таблиця 1

Розподіл національного ринку антигістамінних ЛЗ за АТС-класифікацією

№	АТС-код		Кількість
1.	D04	Протисверб'іжні препарати (включаючи антигістамінні, місцево анестезуючі та інші засоби)	3
2.	N07	Інші засоби, що діють на нервову систему	5
3.	R01	Засоби, що застосовуються при захворюваннях порожнини носа	6
4.	R03	Засоби, що застосовуються при обструктивних захворюваннях дихальних шляхів	6
5.	R06	Антигістамінні засоби для системного застосування	90
6.	S01	Засоби, що застосовуються в офтальмології	3

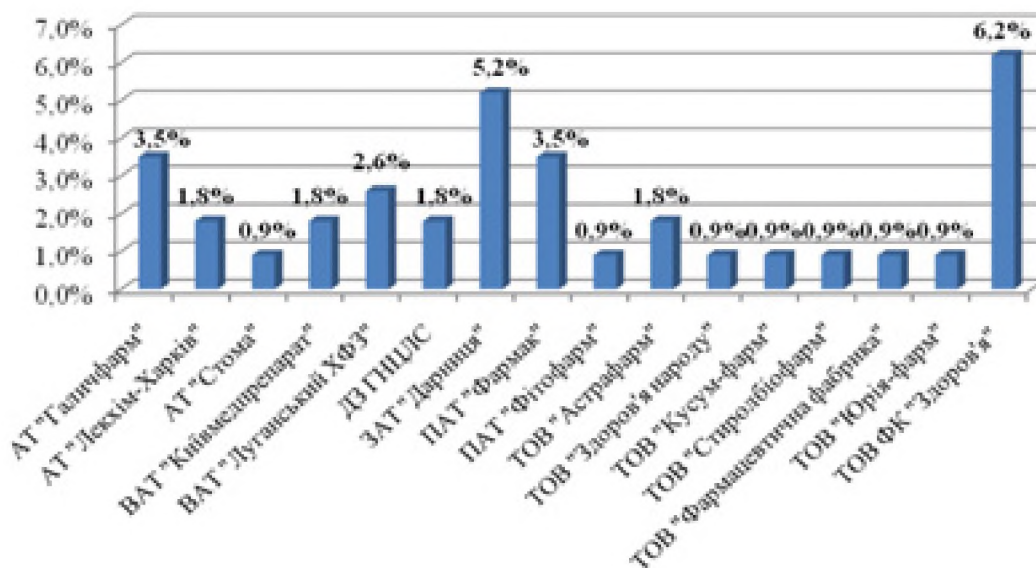

Рис. 3. Структура ринку вітчизняних компаній-виробників антигістамінних ЛЗ

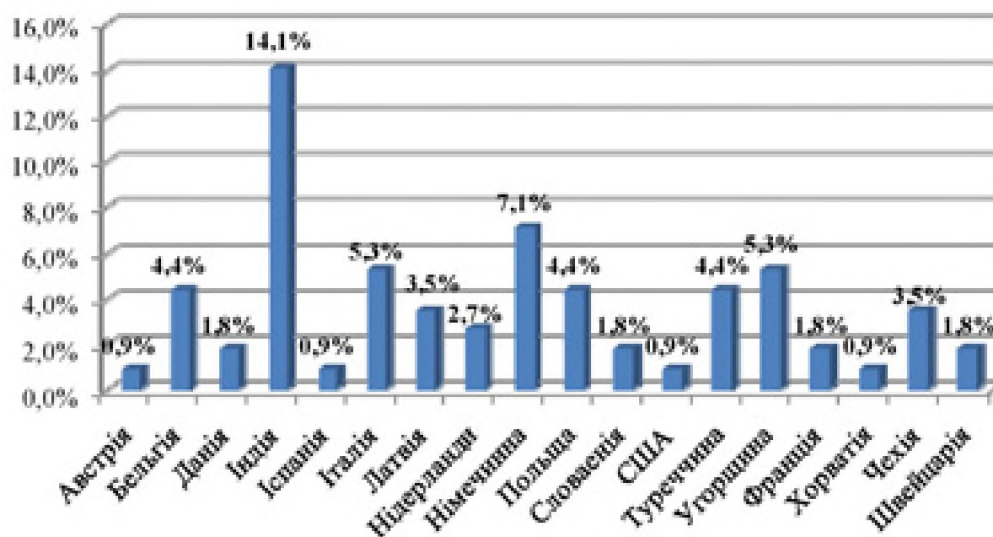

Рис. 4. Аналіз країн-імпортерів антигістамінних ЛЗ на фармацевтичний ринок України

а 34,5% – вітчизняного (16 компаній-виробників). Асортиментну політику держави щодо антигістамінних ЛЗ дослідили і з позиції індексу асортиментної залежності від імпорту, тобто відношення кількості зареєстрованих іноземних ЛЗ до загальної кількості ЛЗ в Україні. Індекс асортиментної залежності від імпорту ЛЗ (станом на 01.03.2016 р.) становить 0,67, що вказує на можливість збільшення вітчизняного виробництва антигістамінних ЛЗ.

34,5% антигістамінних ЛЗ випускаються 16 компаніями-виробниками, найбільшу частину на державному ринку займають ТОВ ФК «Здоров'я» (6,2%), ЗАТ «Дарниця» (5,2%), АТ «Галичфарм» (3,5%) та ПАТ «Фармак» (3,5%) (Рис.3).

Згідно результатів проведеного дослідження на сьогодні є 18 країн-імпортерів антигістамінних ЛЗ. На рис.4

відображено, що основний асортимент аналізованої групи ЛЗ на фармацевтичному ринку України формують такі країни як: Індія (14,2%), Німеччина (7,1%), Італія (5,3%) та Угорщина (5,3%) від загальної кількості ЛЗ досліджуваної групи.

Одним із завдань наших досліджень стала систематизація інформації щодо застосування антигістамінних ЛЗ у дітей, що проводилася шляхом аналізу інструкцій для медичного застосування досліджуваної групи ЛЗ. Від народження можна приймати 8 ЛЗ, а не призначені для застосування у педіатричній практиці – 13 ЛЗ з аналізованої групи. Найбільший сегмент займають ЛЗ, що можна застосовувати з 2 років (24 ЛЗ) та з 6 років (23 ЛЗ) (Рис.5).

Особливої уваги набуває застосування даної групи ЛЗ при вагітності та лактації. Згідно з отриманими дани-

ми 90,3% антигістамінних ЛЗ заборонено застосовувати при вагітності та 92,9% – при лактації (Рис. 6).

Висновки

1. Проведено дослідження асортименту антигістамінних ЛЗ, зареєстрованих на фармацевтичному ринку України. Встановлено, що ринок антигістамінних ЛЗ насичений 57 фірмами-виробниками: 65,5% ЛЗ іноземного виробництва з 18 країн-виробників, а 34,5% – вітчизняного (16 компаній-виробників). Найбільшими країнами-імпортерами є: Індія (14,2%), Німеччина (7,1%), Італія (5,3%) та Угорщина (5,3%), а серед вітчизняних компаній-виробників лідируючі позиції займають ТОВ ФК «Здоро-

в'я» (6,2%), ЗАТ «Дарниця» (5,2%), АТ «Галичфарм» (3,5%) та ПАТ «Фармак» (3,5%).

2. Проведений аналіз асортименту досліджуваної групи ЛЗ показав, що 84% лікарських форм антигістамінних ЛЗ призначено для ентерального введення в організм (найбільш представлені: таблетки (59,3%) та сиропи (15,8%)), 6,2% – для парентерального застосування, 3,6% – для наскірнього та 6,2% – для інтраназального та кон'юнктивального).

3. За даними Державного реєстру лікарських засобів 113 ЛЗ місять у своєму складі 24 активних фармацевтичних інгредієнтів, найбільш репрезентованими є наступні активні фармацевтичні інгредієнти: лоратадин (18,6%),

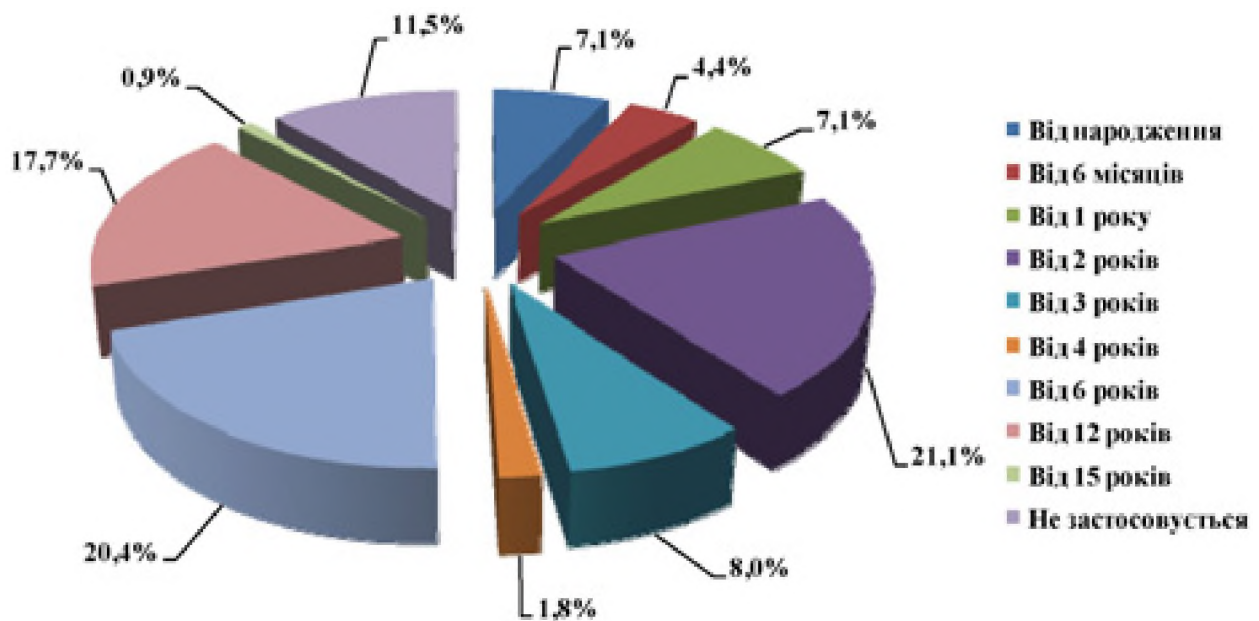

Рис. 5. Розподіл антигістамінних ЛЗ на групи за обмеженням застосування у педіатричній практиці

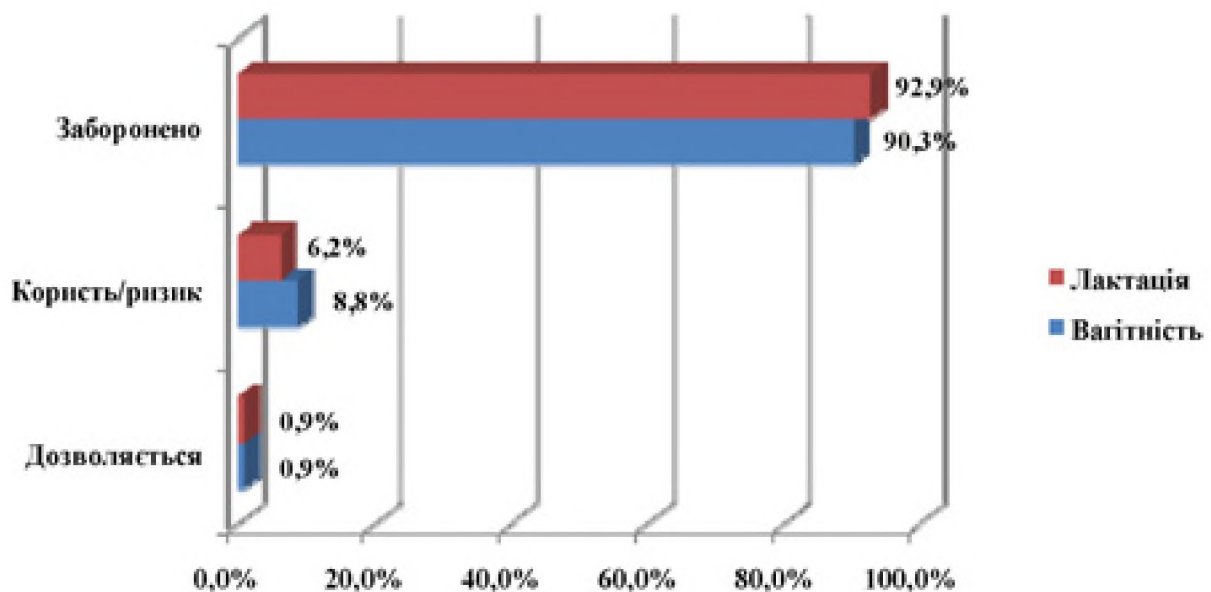

Рис. 6. Розподіл антигістамінних ЛЗ на групи за обмеженням у застосуванні під час вагітності та лактації

цетиризин (12,4%), дезлоратадин (9,7%) та левоцетиризин (9,7%), у відповідності до всіх зареєстрованих антигістамінних ЛЗ на фармацевтичному ринку України.

4. Вагомим аспектом дослідження став аналіз застосування антигістамінних ЛЗ у дітей і під час вагітності та лактації. Встановлено, що від народження призначаються 7,1% ЛЗ вітчизняного фармацевтичного ринку досліджуваної групи ЛЗ, а 11,5% – не застосовуються у педіатричній практиці. 90,3% антигістамінних ЛЗ заборонено застосовувати при вагітності, а 92,9% ЛЗ досліджуваної групи – при лактації.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що не має конфлікту інтересів, який може сприйматися таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басакіна І. І. Аналітичний огляд вітчизняного ринку лікарських засобів для лікування кашлю / І. І. Басакіна, Д. І. Дмитрієвський. // Український журнал клінічної та лабораторної медицини. – 2009. – №3. – С. 15–19.
2. Глуценко А. В. Аналітичний огляд сучасних антигістамінних препаратів / А. В. Глуценко // Український медичний альманах. – 2013. – №3. – С. 187–190.
3. Глуценко А. В. Аналітичний огляд фармацевтичного ринку сучасних гепатопротекторних препаратів / А. В. Глуценко, В. А. Георгіянц, Ю. Г. Валігура. // Фармацевтичний журнал. – 2014. – №4. – С. 17–23.
4. Глуценко О. М. Дослідження використання гомеопатичних лікарських засобів для лікування алергічних захворювань / О. М. Глуценко. // Фармацевтичний журнал. – 2014. – №4. – С. 24–30.
5. Гудзенко А. В. Вітчизняний ринок багатоконпонентних лікарських засобів рослинного походження: аналіз стану,

структура та перспективи розвитку / А. В. Гудзенко, О. О. Цуркан, Т. В. Ковальчук. // Фармацевтичний журнал. – 2012. – №1. – С. 8–12.

6. Дослідження вітчизняного ринку лікарських засобів для місцевого застосування при хронічній венозній недостатності / О. В. Лукієнко, Г. І. Квітчатка, Д. В. Оклей, С. В. Плис. // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2014. – №3. – С. 102–105.

7. Завалько І. В. Аналіз асортименту офтальмологічних лікарських засобів на ринку України / І. В. Завалько. // Фармацевтичний журнал. – 2013. – №1. – С. 21–25.

8. Кобець Ю. М. Аналіз фармацевтичного ринку України на прикладі препаратів-простатопротекторів / Ю. М. Кобець. // Український журнал клінічної та лабораторної медицини. – 2013. – №4. – С. 113–116.

9. Кривов'яз О. В. Вивчення структури фармацевтичного ринку лікарських засобів для лікування глаукоми / О. В. Кривов'яз. // Фармацевтичний журнал. – 2013. – №6. – С. 21–27.

10. Маслій Ю. С. Аналітичний огляд вітчизняного ринку фармацевтичних препаратів для стоматології / Ю. С. Маслій, О. А. Рубан, Весам Анвар Алі Хасан. // Фармацевтичний журнал. – 2012. – №4. – С. 18–22.

11. Мнушко З. М. Маркетингові дослідження ринку лікарських засобів для лікування захворювань нервової системи / З. М. Мнушко, А. Карам, І. В. Софронова. // Український журнал клінічної та лабораторної медицини. – 2010. – №2. – С. 53–57.

12. Наказ МОЗ України від 27.12.2005 № 767 «Про затвердження Протоколів діагностики та лікування алергологічних хвороб у дітей».

13. Попович В. П. Тенденції ринку гепатопротекторів в Україні / В. П. Попович, Б. П. Громошук, П. В. Глуховський. // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2012. – №1. – С. 95–99.

14. Федяк І. О. Дослідження динаміки фармацевтичного ринку в Україні протівірусних засобів прямої дії, які рекомендовано для етіотропної терапії хворих на вірусні гепатити / І. О. Федяк, Д. В. Семенів. // Фармацевтичний журнал. – 2012. – №1. – С. 13–19.

15. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL: <http://www.dec.gov.ua/>

16. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL: <http://mozdocs.kiev.ua/>

МАРКЕТИНГОВИЙ ОБЗОР ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО РЫНКА АНТИГИСТАМИННЫХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

Костюк И.А.¹, Шолойко Н.В.¹, Сятыня В.А.²

Национальный медицинский университет
имени А.А. Богомольца, г. Киев, Украина

²Ужгородский национальный университет,
г. Ужгород, Украина

В статье представлены результаты маркетингового анализа национального фармацевтического рынка антигистаминных лекарственных средств. Исследования этого сектора фармацевтического рынка проводились по таким направлениям как: ассортимент действующих веществ и лекарственных форм, структура рынка стран-импортеров и отечественных компаний-производителей антигистаминных лекарственных средств, применение в период беременности и лактации, а также использования в педиатрической практике.

Ключевые слова: антигистаминные лекарственные средства, анализ рынка, страны-производители, лекарственные формы, международные непатентованные названия, фармакотерапевтические группы.

MARKETING REVIEW OF THE PHARMACEUTICAL MARKET ANTIHISTAMINE MEDICINES

Kostiuk Iryna Anatoliyivna – Assistant at department of pharmacy organization and economics, National Bogomolets Medical University

Sholoyko Nataliia Vasylivna – Candidate of Pharmacy, assistant professor at department of pharmacy organization and economics, National Bogomolets Medical University

Syatynia Viktoriya Andreevna – Candidate of Pharmacy, assistant professor at department of pharmaceutical subjects, Uzhgorod National University

The article contains the results of the national pharmaceutical market's marketing analysis of antihistamine drugs. The researches in these pharmaceutical market field were carried out in such directions as: assortment of active ingredients and dosage forms, market structure of importing countries and domestic manufacturing companies of antihistamine drugs, usage during pregnancy and lactation., and usage in pediatric practice.

Keywords: antihistamine drugs, market analysis, manufacturing countries, dosage forms, international nonproprietary name (INN), ATC groups.